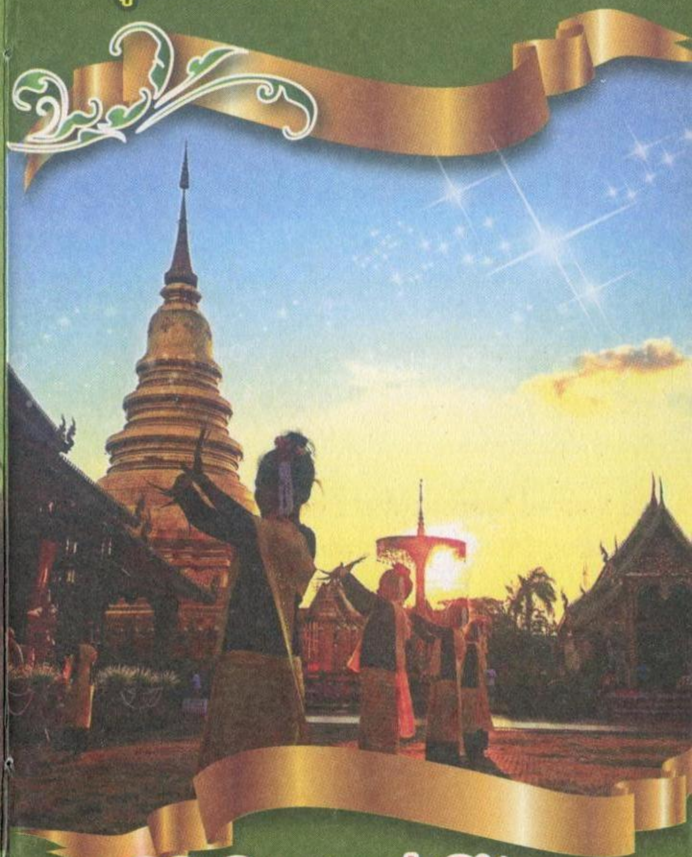
๒๒ มหาสถาน

วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

"คู่มือท่องเที่ยวในวัดด้วยตนเอง"

22 Sacred Sites

at Wat Phrathat Hariphunchai, Mueang District, Lamphun Province

Travel Information of

Wat Phrathat Hariphunchai

๒๒ มหาสถาน

ที่สำคัญภายในวัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร

อำเภอเมือง จังหวัดลำพูน

สถานที่ตั้งขนาดของวัด

วัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร เป็นพระอารามหลวงชั้นเอก ตั้งอยู่ท่ามกลางใจเมืองลำพูน มีเนื้อที่ ๒๘ ไร่ ๓ งาน

อาณาเขตของวัด

ทิศเหนือติดกับถนนอัฏฐารส ทิศใต้ติดกับถนนชัยมงคล

ทิศตะวันออกติดกับถนนรอบในเมือง ทิศตะวันตกติดกับถนนอินทยงยศ

วัดนี้มีกำแพง ๒ ชั้น คือรอบบริเวณวัดชั้นนอกชั้นหนึ่ง และก่อกำแพงทำเป็นศาลาบาตรรอบองค์พระธาตุหริภุญชัยชั้นในอีกชั้นหนึ่ง

สิ่งที่น่าสนใจภายในบริเวณวัด

เมื่อเข้ามาในบริเวณหน้าวัดด้านนอกเบื้องหน้าซุ้มประตู ท่านจะได้เห็นสิงห์ใหญ่คู่หนึ่งอยู่บนแท่นประดิษฐานยืนเต็มเสมอกันทั้งสี่เท้า สิงห์ทั้งคู่นี้ประดับด้วยเครื่องทรงและลวดลาย ยืนเป็นสง่าอ้าปาก สิงห์คู่นี้เดิมเป็นกำแพงวังชั้นนอกของพระเจ้าอาทิตยราช เมื่อถวายเป็นสังฆารามแล้ว ได้รื้อซุ้มชั้นนอกปั้นสิงห์คู่ประดิษฐานไว้แทน เพื่อเหมาะสมกับความเป็นพระอารามหลวง

ก่อนที่ท่านจะผ่านซุ้มประตูเข้าไปในบริเวณของพระบรมธาตุ ขอให้พิจารณาให้ถี่ถ้วนสักหน่อย ท่านจะได้เห็นว่า ซุ้มประตูนี้เป็นฝีมือโบราณสมัยศรีวิชัย เพราะลวดลายทางศิลปะแสดงว่าเป็นแบบสมัยศรีวิชัย ประกอบทั้งซุ่มยอดเป็นชั้น ๆ ก็แสดงให้แลเห็นซุ้มประตูนี้เป็นศิลปะสมัยโบราณชั้นหนึ่งของวัด ไม่ควรที่ท่านจะผ่านเลยไปเสีย

22 Sacred Sites at Wat Phrathat Hariphunchai, Mueang District, Lamphun Province

Wat Phrathat Hariphunchai is a first-class royal temple located in the center of Lamphun province, covering an area of 28 Rai or 40,000 square meters. At the arched entrance to the temple, standing four feet on a pedestal with their mouths open is a pair of impressive giant Singha (Lion). The temple was formerly King Athitayaraj's palace. After the palace became a temple as designated by the King, the wall was replaced by these sculpted lions created in the ancient Sriwichai architectural style.

๑. วิหารหลวง

เข้าสู่ภายในบริเวณพระบรมธาตุแล้ว จะแลเห็นพระวิหารหลวงใหญ่ ตั้งอยู่เบื้องหน้า ประจำทิศตะวันออกของพระธาตุหริภุญชัย มีพระระเบียงรอบด้านและมีมุขออกทั้งด้านหน้าและด้านหลัง แต่พระวิหารหลังนี้ได้สร้างขึ้นใหม่แทนหลังเก่าที่ถูกพายุพัดล่มเมื่อปี พ.ศ.๒๔๕๘ และเริ่มสร้างใหม่ เมื่อปีพ.ศ. ๒๔๖๐ ซึ่งคนเก่า ๆ มักเล่าว่า วิหารเดิมหลังเก่าสวยงามวิจิตรนักแม้แต่ไม้ระแนงทุกอันก็ลงรักปิดทอง ครูบาศรีวิชัยเป็นผู้หนึ่งที่มาร่วมบูรณะวิหารหลังใหม่นี้และแล้วเสร็จในปี พ.ศ. ๒๔๖๓ พระวิหารหลวงนี้เป็นที่บำเพ็ญกุศลเป็นประจำทุกวันพระ และเป็นที่ประกอบศาสนกิจทุกวันพระ เช่น การฟังธรรม การบวช และอื่น ๆ ภายในพระวิหาร มีพระปฏิมาใหญ่ประดิษฐานอยู่บนแท่นแก้ว รวม ๓ องค์ ก่ออิฐถือปูนและลงรักปิดทององค์ใหญ่กับองค์เล็กด้านเหนือ ก่อใหม่พร้อมกับวิหารหลังนี้ นอกจากนั้นยังมีพระพุทธปฏิมาหล่อด้วยโลหะขนาดกลางสมัยเชียงแสนชั้นต้นและชั้นกลางประดิษฐานอยู่อีกหลายองค์มีพระเสตังคมณีที่หล่อขึ้นมาใหม่แทนองค์เดิมที่พญามังรายอัญเชิญไว้ที่วัดเชียงมั่น มีพระรอดทองคำแท้พระพุทธเจ้าน้อยซึ่งเป็นสิ่งที่มาเพิ่มเติมในภายหลัง วิหารหลังนี้เปิดให้นักท่องเที่ยวสามารถเข้าไปกราบไหว้บูชาได้

1.The Grand Assembly Hall (Vihara Luang)

Upon entering temple ground, there is the Grand Assembly Hall situated to the east of Phrathat Hariphunchai (The pagoda containing Buddha's relics). The hall has a wrap-around corridor and a front and back balcony exit. The Grand Assembly Hall was renovated in 1917 as the old hall was destroyed by storm in 1915. The old hall was believed to be richly ornate with gilded wood. Khruba Sriwichai was one of the monks who played a role in reconstructing the Grand Hall and saw to its completion in 1920. The Grand Hall serves as a religious venue on Buddhist Lent for religious rites and activities such as sermon and ordaining. Inside the Hall are 3 gilded brick-mortar Buddha images on glass pedestal. The large and small ones in the north side were built at the same time as the Hall. In addition, there are many medium-sized metal Buddha images from early and middle Chiang Saen period. There is also a new Saetangkhamanee Buddha image which was built as a replacement of the old one that King Mangrai had transferred to Chiang Man temple. There is also Phra Rod Buddha image which was made of pure gold. The latest additional Buddha image inside the Hall is Phra Buddhachao Noi.

๒.หอพระไตรปิฎก (หอธรรม)

ทางทิศใต้ของพระวิหารหลวง หอพระไตรปิฎก (หอธรรม) ตั้งอยู่เป็นที่บรรจุหนังสือใบลานจารด้วยอักขระพื้นเมือง เป็นหนังสือที่กล่าวด้วยเรื่องนิทานธรรม และประวัติของบ้านเมือง เป็นต้น ศิลปะแห่งการก่อสร้าง หอไตรนี้ เป็นฝีมือช่างโบราณทรงล้านนา มีลวดลายเป็นสมัยขอมปนศรีวิชัย ลวดลายตามเนื้อไม้แกะเป็นลายดอกยก มีภาพเทพบุตรที่ใบประตูชั้นบน ส่วนชั้นล่าง ก่ออิฐถือปูน ซุ้มหน้าต่างประตูก่อเป็นลวดลายขอม หลังคามุงด้วยกระเบื้องเงินและดีบุกมีช่อฟ้าและใบระกา และภายในหอซุ้มบนยังมีตู้หนังสือบรรจุอยู่หลายตู้ ใต้หอไตรปิฎกนี้ มีบ่อน้ำปั้นรูปช้างหมอบไว้ตามปรากฏในตำนาน

2.Tripitaka Tower (Hor-Dhamma)

To the south of the Grand Hall is the Tripitaka Tower. The Tower houses palm-leaf manuscripts inscribed in local characters narrating stories such as Dhamma folk tales and the city history. Tripitaka Tower was constructed by ancient Lanna craftsmen. The Tower replicated the Khmer and Sriwichai architectural styles, with wood carved in flower patterns. The lower door panels were laid in brick while the upper door panels were carved images of male deities. Door and window arches were created in Khmer style. The roof was covered with silver and tin tiles and the gable apex and Bai Raka (toothlike ridges on the sloping edges of a gable). The upper part of the Tower houses a number of book cases. Underneath the Tripitaka Tower is a water well sculpted in the shape of crouching elephants.

๓.เขาสิเนรุ หรือไหว้ก่อนบูชา องค์พระธาตุ

เบื้องหลังของหอไตรปิฎก ก่อเป็น เขาสิเนรุเตี้ยเป็นหลั่น ชั้นบนยอดหุ้มด้วยโลหะมีลวดลาย และปราสาทประดิษฐานอยู่เบื้องบน ก่อแท่นบูชาไว้ด้านทิศตะวันออก ชาวเมืองนิยมบูชาเขาสินารุนี้ ถือว่าเป็นภูเขาที่เกี่ยวกับพระประวัติของพระพุทธเจ้า ตามคติความเชื่อเหมือนสัตตภัณฑ์ล้านนา สำหรับไหว้บูชาองค์พระธาตุ จากนั้นเดินไปประตูทางออกทิศตะวันตก แล้วเลี้ยวขวาท่านก็จะพบ

3.Sinaeru Mountain

The Sinaeru Mountain is located at the back of Tripitaka tower. It was built with ascending layers of hills. At the top of the mountain is a structure decorated with metal. The altar is on the east side. Local people worship Sinaeru Mountain in the same way they worship "Lanna Sattapan" as it represents the mountain in Buddha's life story.

๔.มุมหรดี วิหารสะดือเมือง ราหูทรงครุฑ

คณะสะดือเมือง (เดิมเรียกวัดสะดือเมือง) เป็นที่พำนักของท่านเจ้าอาวาสวัดองค์ปัจจุบัน พระราชปัญญาโมลี มีสำนักงานเจ้าคณะจังหวัดลำพูน ที่หน้ากุฏิท่านเจ้าอาวาสมีพระราหูทรงครุฑไว้บูชา ซึ่งกลายเป็นที่นิยมของคนรุ่นใหม่ที่มาสักการะเป็นจำนวนมาก ทั่วประเทศตามคำบอกเล่าของหมอลักษณ์ฟันธง ถัดต่อไปเป็นวิหารเล็กๆทรงงดงาม ถือว่าสถานที่นี้เป็นกลางใจเมืองลำพูน เรียกว่า **"วิหารสะดือเมือง"** ท่านสามารถเข้าไปกราบไหว้บูชาได้มีความหมายเหมือนใจกลางเมืองคือสะดือเมือง ประดิษฐานพระพุทธรูปหล่อด้วยโลหะสมัยเชียงแสนขนาดกลาง ๑๐ องค์ เลยไปด้านหลังเป็นที่ตั้งโรงเรียนหอปริยัติฯ ศรีจำปา ใช้สอนบาลีและนักธรรม รวมทั้งวิชาสามัญแก่พระภิกษุ สามเณร ทั่วไป เมื่อสักการะขอพรแล้วก็กลับมาทางเดิมเลี้ยวซ้ายขึ้นไปกราบพระบนวิหารพระพุทธ

4.South-west Corner (Moom Horadee), City Navel Hall (Sadue Mueang Vihara), Garuda-riding Rahu (Rahu Song Khrut)

City Navel Hall (originally called "Sadue Mueang Temple") is the residence of the present abbot, Phra Raja Panya Molee. It is also the location of the Lamphun Province Abbot Office. In front of the abbot's residence is an image of Garuda-riding rahu which is a popular object of worship by people all over the country. There is also a small attractive temple called "Sadue Mueang" or "center of the city", which contains ten medium-sized metal Buddha images from the Chiang Saen period. In the back is Hor Pariyat Sri Champa School where classes in Pali language and general subjects are taught to religious students and monks.

๕.วิหารพระพุทธ

ประจำด้านทิศใต้ของพระธาตุ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปนั่งปางมารวิชัย ก่ออิฐถือปูน ขนาดใหญ่ลงรักปิดทอง เรียกว่า **"พระพุทธ"** ซึ่งหมายถึงตัวแทนพระพุทธเจ้า

5.The Buddha Hall

The Buddha Hall is located to the south of the PhraThat Hariphunchai. Situated inside the hall is a large gilded, brick mortar Buddha image in subduing Mara (evil) posture. This Buddha image is known as "Brah Buddha" as it represents the Lord Buddha.

๖.วิหารพระบาทสี่รอย

ตั้งอยู่หลังวิหารพระพุทธ สร้างใหม่จำลองพระพุทธบาทสี่รอย จากอำเภอแม่ริมมาสร้างไว้เพื่อเป็นที่เคารพบูชาสำหรับที่ท่านไม่ได้ไปบูชาสถานที่จริง

6.The Hall of Phrabat Si Roi (Buddha's footprints)

The Hall of Phrabat Si Roi is located at the back of the Buddha Hall. These Buddha's footprints are models of the real Buddha's footprints at Mae Rim district.

๗.พิพิธภัณฑ์วัดพระธาตุหริภุญชัย

ตั้งเด่นเป็นสง่า อยู่ทางทิศตะวันตกของวัด เปิดบริการ วันอังคาร ถึง วันอาทิตย์ หยุดทุกวันจันทร์ ตั้งแต่เวลา ๙.๐๐ ถึงเวลา ๑๖.๓๐ น. ภายในประกอบไปด้วยพระพุทธรูปต่างๆมากมาย มีพระเครื่องเมืองลำพูนของจริงที่หาดูได้ยาก ไว้ได้ชมและของโบราณหลากหลายชนิดที่ชาวลำพูนนำมามอบให้เป็นจำนวนมาก

7.Wat Phrathat Hariphunchai Museum

The museum is a building standing to the west of the temple. It is open to the public from 9am to 4:30pm, 6 days a week (Tuesday to Sunday). The museum displays various Buddha images, rare genuine Lamphun amulets, and a large collection of antique objects donated by local people.

๘.วิหารพระเจ้าทันใจ

ประจำทิศตะวันตก เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปปางลีลาสมัยเชียงแสนขนาดใหญ่ หล่อด้วยโลหะเรียกว่า **"พระเจ้าทันใจ"** เชื่อกันว่า มีเรื่องด่วนเรื่องร้ายบูชาพระเจ้าทันใจจะได้อะไรรวดเร็วดังใจหมาย ทันใจ

8.The Hall of Phrachao Tanjai

Situated on the west side is "Phrachao Tanjai", a large metal Buddha statue in walking posture from the Chiang Saen period. It is believed that Phrachao Tanjai grants instant wishes.

๙.วิหารพระเจ้าพันตน

ตั้งอยู่หลังวิหารพระละโว้ บรรจุพระพุทธรูปต่าง ๆ มีจำนวนมากมีหลากหลายลักษณะ จึงเรียกว่า **"พระเจ้าพันตน"** เชื่อว่าบูชาพระที่วิหารนี้เท่ากับได้บูชาพระพุทธรูปพันกว่าตน แล้วเดินต่อไปด้านหลัง

9.The Hall of Phrachao Panton

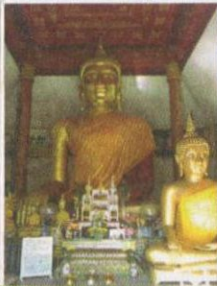
Located in the back of Phra Lawo Hall, is the hall of "A Thousand Buddha Images", so called because it houses many Buddha images in different styles. It is believed that worshipping the Buddha images in this hall is equivalent to worshipping a thousand of Buddha images at one time.

๑๐.วิหารพระกลักเกลือหรือพระเจ้าแดง

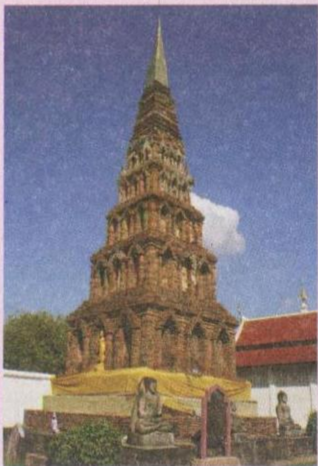
ตั้งอยู่ด้านเหนือของวิหารพระทันใจ ประดิษฐานพระพุทธรูปนั่งปางมารวิชัย ก่ออิฐถือปูนขนาดใหญ่ ทาด้วยสีแดง เป็นสถานที่เมื่อพระพุทธเจ้าเสด็จมาที่นี่ เมื่อฉันหมากสมอและทิ้งบ่อเกลือไว้ที่นี่ จึงสร้างพระพุทธรูปขึ้น เรียกว่า **"พระเจ้ากลักเกลือ"** คนทั่วไปเรียกว่า **"พระเจ้าแดง"**

10.The Hall of Phra Glak Gluea or Prachao Dang Dang

Located to the north of the Phrachao Thanjai Hall, is the Hall of Phra Galk Gluea popularly known as the red Buddha as it is made of brick and mortar in subduing Mara (evil) posture. It is believed this place was once visited by Buddha, as can be seen from the remains of the betel nut (Mark Sa-moh) and salt (Gluea) he had chewed. Therefore, the Buddha image called "Glak Gluae" was built on this site.

๑๑.เจดีย์ปทุมวดี

เมื่อท่านได้ชมวิหารแล้ว ขอให้ท่านมองไปทางเบื้องทิศเหนือของพระธาตุ ท่านก็จะได้เห็นเจดีย์ปทุมวดี ซึ่งสร้างโดยพระนางปทุมวดี อัครมเหสีของพระเจ้าอาทิตยราช ภายหลังเมื่อสร้างพระธาตุหริภุญชัยเสร็จแล้วได้ ๔ ปี เจดีย์ปทุมวดีองค์นี้ เป็นรูปแบบพระปรางค์ ๔ เหลี่ยม ฝีมือช่างขอม แม้พระพุทธรูปประซุ้มเบื้องบนที่ยังเหลือเห็นอยู่บ้าง ก็เป็นแบบสมัยขอมชัดเจน ยอดพระเจดีย์มีทองเหลืองหุ้มอยู่ มีความเก่าแก่คร่ำคร่ามาก ภายใต้ฐานชั้นล่างเป็นกรุบรรจุพระเปิม เป็นสัญลักษณ์ ของคู่บุญบารมีพระเจ้าอาทิตยราช เสมือนความรักที่ยั่งยืน ว่ากันว่าหนุ่มสาวคู่รักคู่ใดชวนกันมาไหว้พระธาตุหริภุญชัย และมาไหว้อธิษฐานที่เจดีย์ปทุมวดีในวันเดียวกันความรักจะยั่งยืนคู่กันตลอดทั้งชาตินี้และต่อไปอีกทุกภพทุกชาติ

11.Pathumvadee Pagoda

North to the Grand Hall is the Pathumvadee pagoda, which took 4 years to build at the wish of Queen Pathumvadee of King Athitayaraj. The remains of Buddha images can still be seen at the top of this brass–tipped, square-shaped pagoda. Underneath the pagoda is a chamber containing a small Buddha image (Phra Perm), which symbolizes the everlasting love ok King Athitayaraj and his pre-destined wife. It is believed that a couple who visit Phrathat Hariphunchai and worship this pagoda on the same day will have everlasting love in this life and all future lives.

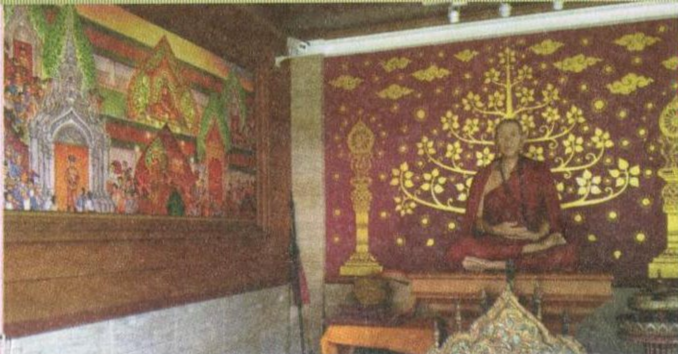

๑๒. วิหารพระไสยาสน์

ตั้งอยู่เหนือวิหารพระละโว้ เป็นวิหารเล็ก ๆ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปนอน ก่อด้วยอิฐถือปูน ลงรักปิดทอง สร้างก่อน พ.ศ. ๒๐๖๐ ถือเป็นพระนอนที่เก่าแก่องค์หนึ่งในจังหวัดลำพูน

12. The Hall of Phra Sai Yas

This is a small hall located to the north of Phra Lawo Hall. It houses one of the most ancient Buddha images of Lamphun. This is a reclining, brick mortar, and gilded Buddha image, built before 1517.

๑๓. สถานที่กักบริเวณครูบาเจ้าศรีวิชัย นักบุญแห่งล้านนา

อยู่ติดกับ วิหารพระไสยาสน์ หรือวิหารพระนอนตรงหัวมุมศาลาบาตร มีสถานที่ซึ่งครูบาเจ้าศรีวิชัยเมื่อท่านถูกข้อกล่าวหาต่างๆที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงการปกครองคณะสงฆ์ที่ต้องขึ้นกับส่วนกลาง ท่านถูกข้อกล่าวหามากมาย ประกอบกับมีผู้คนเป็นจำนวนมากเคารพนับถือครูบา ทางการกับเจ้าคณะจังหวัดสมัยนั้นจึงนำท่านมากักบริเวณไว้ที่วัดพระธาตุหริภุญชัย และที่นี่คือที่ท่านก็นั่งพำนักบำเพ็ญภาวนาอยู่เป็นประจำเวลานานกว่า ๑ ปี ถึงสองครั้งสองครา ก่อนนิมนต์ท่านไปยังเชียงใหม่และส่งท่านไปยังกรุงเทพเพื่อสอบสวนตามข้อกล่าวหา

13. Detention Center for Khrubachao Sriwichai, the Buddhist Saint of Lanna

The Detention Center is located next to the Hall of the reclining Phra Sai Yas Vihara. In the past, Khruba Chao Sriwichai, who was revered by many disciples, was accused of many offences during the time of clergy reformation. Khruba Sriwichai was taken to Phrathat Hariphunchai temple twice in one year before he was transferred to Chiang Mai and finally to Bangkok for interrogation.

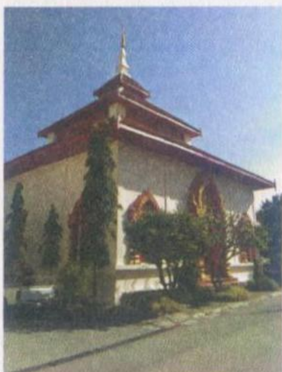
๑๔. องค์พระธาตุจำลอง

ที่สวยสดงดงามย่อส่วนมาอย่างลงตัว ปิดด้วยทองคำงดงามเหลืองอร่าม ปลายยอดฉัตรสร้างด้วยทองคำแท้ เปิดให้สักการบูชาได้ในวันสงกรานต์ ทางวัดนำองค์พระธาตุ องค์นี้ออกให้ประชาชน และนักท่องเที่ยว ร่วมสรงน้ำ เพื่อเป็นสิริมงคลในวันขึ้นปีใหม่เมือง จากนั้นก็เดินไปทางซุ้มประตูทางด้านทิศเหนือ เลี้ยวซ้ายออกไปทางโรงเรียนเมธีวุฒิกร ออกไปไหว้พระมุมพายัพ

14. The Phrathat Replica (The pagoda containing Buddha's relics)

This beautiful gilded replica is a model of the real Phrathat. The tip of the Chat (umbrella) was made of pure gold. During Songkran festival (Thai New Year), the Phrathat is on public display so that worshippers can participate in bathing Buddha's relics as a good fortune beckoning gesture.

๑๕.มุมพายัพ วิหารพระอัฏฐารส

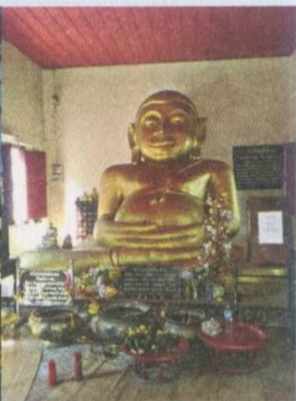

คณะอัฏฐารส (เดิมเรียกว่าวัดอัฏฐารส) มีวิหาร พระอัฏฐารสแบบมณฑป ตั้งอยู่ประจำ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปนั่งก่อด้วยอิฐถือปูน ปางมารวิชัย สูง ๑๘ ศอก พระเจ้าธรรมิกราช ทรงสร้างเมื่อ พ.ศ.๑๖๖๐

15.Payap Corner (The Hall of Phra Attaros)

The Hall of Phra Attaros or Attaros Temple is situated toward the north entrance of the temple to the right of Methi Wutthakorn School. This is a square hall with a pyramidal roof which houses an 18 cubit high, brick-mortar Buddha image in the Mara subduing posture. The image was built by Prachao Dhammikaraja in 1117.

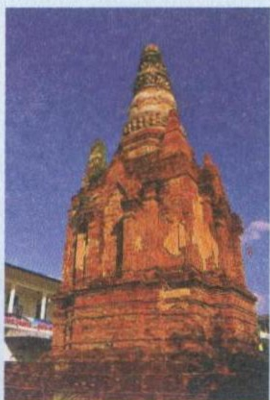
๑๖. วิหารพระกัจจายน์ (พระเจ้าปุ๋มผญา)

และหน้าโบสถ์ภิกขุณีมีวิหารพระกัจจายน์ตั้งอยู่ สร้างก่อน พ.ศ. ๒๐๖๐ ไม่ทราบว่าใครสร้าง เป็นพระพุทธรูปที่มีพุงใหญ่แต่ข้างในเชื่อกันว่ามีแต่ความคิดฉลาดอยู่ในพุง เชื่อกันว่าผู้ที่มาเคารพสักการะ จักได้มีผญามีปัญญา คิดวิเคราะห์แก้ปัญหาเรียนหนังสือเก่ง คิดอะไรไม่ออกให้มาที่นี่อธิษฐาน เกิดสติ มีสมาธิ ปัญญาก็จะเกิดตามมา คนที่นี่มักเรียกตามลักษณะรูปลักษณ์ชาวล้านนาว่าพระเจ้าปุ๋มผญา

16. The Hall of Phra Kajjai (Lanna Phrachao Pum Paya)

In front of the Hall of Buddhist nuns is the Hall of Phra Kajjai built before 1517 by unknown builders. Phra Kajjai has a very big belly, which many believe is a well of wisdom. Consequently, those who pay homage to Phra Kajjai will become clever and full of wisdom.

๑๗. มุมอีสาน เรียกว่า คณะเชียงยัน (เดิมเรียกวัดเชียงยัน)

พระเจดีย์เชียงยันเก่าผ่านการบูรณะจากกรมศิลปากร ชื่อว่า **"รัตนเจดีย์"** คนที่นี่เรียกว่า **"เจดีย์เชียงยัน"** พญาสรรพสิทธิ์ทรงสร้างเมื่อประมาณ พ.ศ. ๑๖๗๙ เป็นต้นแบบเจดีย์ต่างๆ หลายองค์ที่แพร่หลายไปในล้านนา ไกลไปถึงเชียงแสน ประดิษฐานเป็นหลักประจำคณะนี้ เป็นสถานศึกษาสืบเนื่องมาแต่โบราณจนถึงปัจจุบัน ในปัจจุบันจัดการศึกษาแผนใหม่ ชื่อโรงเรียนเมธีวุฒิกร สอบพระภิกษุ,สามเณร และกุลบุตร ตั้งแต่ ม.๑ ถึงชั้น ม.๖ เมื่อกราบไหว้อฐิษฐาน ครบทั้งหมดก็กลับเข้ามาในเขตพุทธาวาสอีกครั้งหนึ่ง เข้าไปที่วิหารพระเจ้าละโว้สักการะพระเจ้าละโว้

17. Isaan (North East) Corner, Chiang Yan Pagoda

Chiang Yan pagoda, also known as "Rattana Chedi" was built by Phraya Sappasit in 1136 and later reconstructed by the Department of Fine Arts. This pagoda is the model for other pagodas in Lanna and Chiang San styles. It has long served as an academic venue called "Methi Wutthikorn School" for monks, novices, and school boys from secondary to high school level.

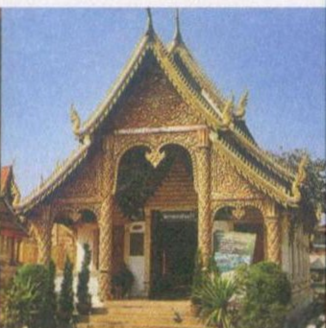
๑๘. วิหารพระละโว้

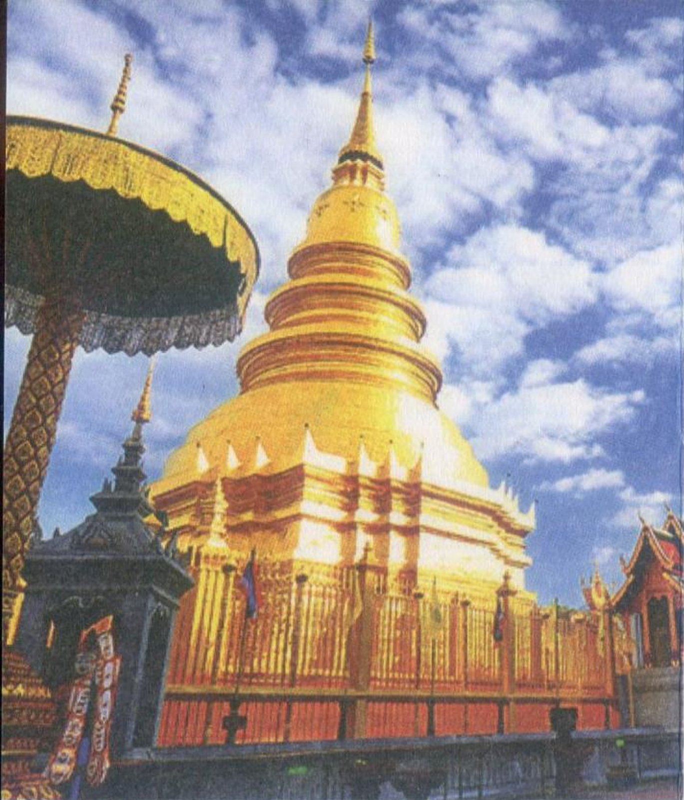
ประจำทิศเหนือของพระธาตุ ตัววิหารสร้างใหม่ ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปยืนขนาดใหญ่ เรียกว่า **"พระละโว้"** จากนั้นก็เข้าไหว้องค์พระธาตุเจ้าหริภุญชัย ท่านจะขึ้นไปอธิษฐานกล่าวคำบูชาพระธาตุที่หลังวิหารหลวง หรือที่เขาสิเนรุ ฟากด้านทิศใต้ ในลำดับที่ ๓ ซึ่งถือเอาพระธาตุเป็นที่สุดยอดของสิ่งที่บูชาตามคติชาวล้านนา แล้วเดินเวียนเทียนสามรอบ

18. The Hall of Phra Lawo

To the north of Phrathat Hariphunchai is a newly constructed building where a large standing Buddha image called "Phra Lawo" is situated.

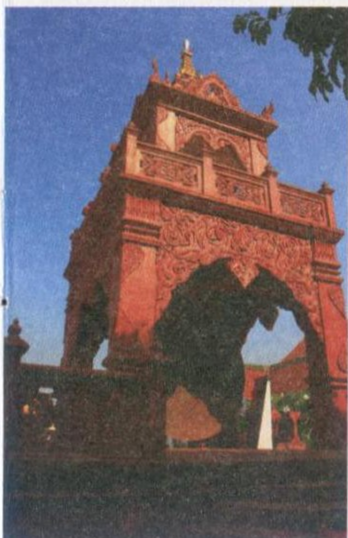
๑๙. องค์พระบรมธาตุหริภุญชัย
เจดีย์ทรงล้านนาที่สวยที่สุดในโลก
พระธาตุประจำปีเกิดปีระกา

กำเนิดขึ้นในยุคของพระเจ้าอาทิตยราช มีเรื่องราวเรื่องเล่าเป็นทั้งตำนานและประวัติศาสตร์มีความเป็นมาอย่างยิ่งใหญ่ (สามารถดูภาพวาดประกอบเรื่องราวของการกำเนิดพระธาตุหริภุญชัย ที่กำแพงศาลาบาตรด้านเหนือจำนวน ๓๒ ภาพ)

19. Phrabarommatat Hariphunchai

This sacred site is considered the most beautiful Lanna architectural style pagoda where the relics of Buddha are kept. Phrabarommatat Hariphunchai was built during the reign of King Athitayaraj. Illustrations for historical facts and legends about the origin of this sacred site are portrayed in 32 murals on the north wall of the temple. This is a designated auspicious site for worshippers born in the year of the rooster.

๒๐. หอกังสดาล วนดูภาพประวัติความเป็นมาการกำเนิดขององค์พระธาตุ จำนวน ๓๒ ภาพ

เบื้องทิศเหนือของพระวิหารหลวง หอระฆังใหญ่ตั้งอยู่ เป็นฝีมือพระครูพิทักษ์เจติยานุกิจ (ครูบาคำฟู คณะอัฏฐารส) สร้างเมื่อ พ.ศ. ๒๔๘๑ ซึ่งหล่อสมัยเจ้าหลวงดาราดิเรกรัตนไพโรจน์ และชั้นล่างห้อยกังสดาลขนาดใหญ่ เป็นฝีมือครูบาเฒ่าสูงเม่น หล่อถวายไว้ มีคำจารึกไว้ว่า

สร้างหล่อกังสดาลหน่วยนี้ แต่เมื่อศักราชได้ ๑,๒๒๒ ตัว ปีกัดสัน อังคาร หล่อกัญจนามหาเถร เจ้าวัดป่าเมืองแพร่ เป็นเค้าแก่ศรัทธาภายใน เจ้าหลวงเมืองเชียงใหม่ เป็นเค้าแก่ศรัทธาภายนอก ศรัทธาทั้งภายในภายนอกพร้อมกันสร้าง หล่อในวัดพระสิงห์เวียงเชียงใหม่ มาไว้เป็นเครื่องบูชาทานกับพระธาตุเจ้า อันตั้งไว้ในเมืองหริภุญชัยที่นี้ ๕๐๐๐ พระวัสสาแล ที่ตรงนี่มุมนี้ เป็นทำเลถ่ายภาพองค์พระธาตุที่งดงามที่สุด บันทึกภาพกันอย่างเต็มที่ จากนั้นก็วนดูภาพวาด ตำนานพระธาตุเจ้าหริภุญชัย จะเข้าใจรู้เรื่ององค์พระธาตุเป็นอย่างดีแล้ว กลับออกด้านประตูหน้า

20. Kang Sadarn Tower

To the north of the Grand Hall is an ancient bell tower constructed by Phrakru Pitak Chediyanukit or Kruba Khamfoo in 1938 during the reign of Chao Luang Daradirek Rattanapairot. On the ground floor hangs a large bell built by Kruba Thaosoongmen whose inscription says:

This bell was made in 679 at Prasingh Temple, Chiang Mai province, and dedicated as offerings here at Prathat Hariphunchai (Lamphun) city, with the combined faith of King of Chiang Mai and the abbot of Pa Temple, Prae province. This sacred site is a popular spot for taking great photos of the Grand Hall.

๒๑. พระพุทธรูปปางไสยาสน์ (หน้าวัด)

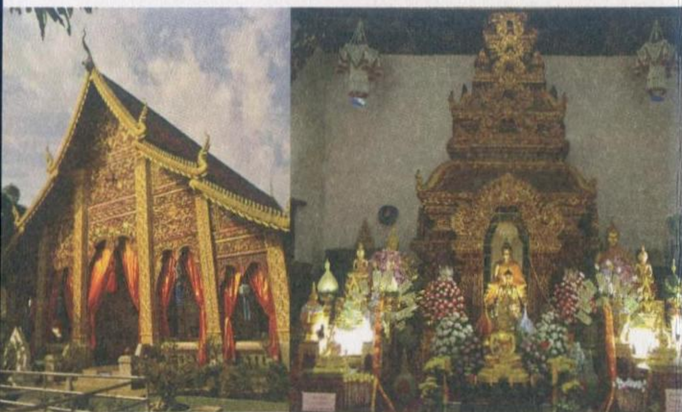
ด้านขวามือของท่านจะได้เห็นพระวิหารพระนอนหลังหนึ่งขนาดธรรมดา มีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ ก่อด้วยอิฐถือปูน ประดิษฐานไว้ภายใน สิ่งที่น่าชมในพระวิหารนี้ ก็คือ **"นาคทันต์"** ด้านหน้า เอาไม้สักมาแกะเป็นรูปลิงมีท่าทางต่าง ๆ แบบเชิงชายพระวิหารไว้ นับเป็นศิลปะอันวิจิตรบรรจงอย่างหนึ่ง

21. Pang Saiyas (The reclining Buddha)

To the right is another hall where a reclining brick and mortar Buddha image is situated. Another object of arts and crafts in this hall is "Nakthan", a carved wooden monkey in various postures.

๒๒. ไหว้"พระเจ้าทองทิพย์"

ก่อนจะขึ้นรถกลับหันหน้าไปทางประตูเข้าวัดจะแลเห็นพระอุโบสถตั้งอยู่ด้านซ้ายมือรูปทรงแบบก่อสร้างเป็นฝีมือของแสนสรรพช่าง บ้านกอแงะ ตำบลประตูป่า อำเภอเมืองลำพูน จังหวัดลำพูน กว้างขวางใหญ่โตพอสมควร ขนาดบรรจุพระสงฆ์ได้ไม่ต่ำกว่า ๑๕๐ รูป มีมุขขึ้นออกด้านหน้าและมีระเบียงทั้งด้านเหนือและด้านใต้ ส่วนด้านหลังไม่มีมุขแบบหลังคา ๒ ชาย ภายในพระอุโบสถมีซุ้มพระพุทธรูปประดิษฐาน ฝีมือโบราณประดับลวดลายมีรูปเป็น ๔ ซุ้ม บรรจุพระพุทธรูปขนาดกลางหล่อด้วยโลหะเรียกว่า **"พระเจ้าทองทิพย์"** เป็นพระพุทธรูปหล่อแบบสมัยเชียงแสนรุ่นกลาง ลงรักปิดทองสวยงามมาก พระอุโบสถนี้เป็นที่ประชุมสงฆ์ครั้งใหญ่ในฤดูเข้าพรรษาและออกพรรษา พระภิกษุสงฆ์ตำบลในเมืองทั้งหมดต้องมาประชุมกันเป็นปกติ ถ้าท่านก้าวออกไปจากหน้า พระอุโบสถเพียงสัก ๒ - ๓ ก้าว ก็จะได้แลเห็นสระหนึ่งซึ่งมีรูปยาวเป็นผืนผ้า มีความลึกพอสมควร ก่อศิลาแลงล้วน เต็มรอบทั้งสี่ด้าน เล่าว่าในขณะสร้างพระธาตุหริภุญชัย พวกแม่ครัวเลี้ยงอาหารคนงานแล้วเอาถ้วยชามมาล้างในสระนี้ ชาวบ้านจึงเรียกว่า **"สระน้ำแก๋ง"**

22. Phrachao Thongthip

Upon exiting the temple, there is a large chapel on the left side of the entrance. This building was constructed by a group of craftsmen and artists from Ko Ngae Village, Pratoo pa Sub-district, Mueang Lamphun District, Lamphun province. The building is large enough to house more than 150 monks. There is a front balcony and terrace in the north and south sides. The roof has double eaves. Inside the chapel are 4 ancient ornate arched enclosures housing a beautiful medium-sized metal Buddha image called "Phrachao Thongthip", a beautifully gilded Buddha image built in the middle Chiang Saen period. This is where all city monks gather at the beginning and the end of Buddhist Lent.

Just a few steps from the building is a rectangle deep pool made from laterite. As the legend goes, during the construction of this temple, this is where the cooks wash their dishes and so the name "Sa Namgang" (the soup water pool).

22 มหาสถาน ที่สำคัญ ภายในวัดพระธาตุหริภุญชัยวรมหาวิหาร

22 Great place in Phra That Hariphunchai Temples

1.วิหารหลวง
Wihan Luang

2.หอพระไตรปิฎก (หอธรรม) Hor Phra Tri Pidok

3.เขาสิเนรุ
Kao Sineru

4.มุมหรดี
Moom Horradee

วิหารสะดือเมือง
Wihan Sadue Muang

ราหูทรงครุฑ
Rahu Song Kroot

5.วิหารพระพุทธ
Wihan Phra Phut

6.วิหารพระบาทสี่รอย
Wihan Phra Baht See Roy

7.พิพิธภัณฑ์วัดพระธาตุหริภุญชัย
Wat Phra That Hariphunchai Museum

8.วิหารพระเจ้าทันใจ
Wihan Phra Chao Tan Jai

9.วิหารพระเจ้าพันตน
Wihan Phra Chao Phan Ton

10.วิหารพระเจ้ากลักเกลือ หรือพระเจ้าแดง
Wihan Phra Chao Klak Klueu or Wihan Phra Chao Deng

11.เจดีย์ปทุมวดี
Chedi Pra Thum Wadee

12.วิหารพระไสยาสน์
Wihan Phra Sai Yard

13.สถานที่กักบริเวณครูบาเจ้าศรีวิชัย
The Quarantine of Kruba Srivichai

14.องค์พระธาตุจำลอง
The Replica of Phra That Hariphunchai

15.มุมพายัพวิหารอัฏฐารส
Moom Payap Wihan Auttharod

16.วิหารพระกัจจายน์ (พระเจ้าปุ้มพญา)
Wihan Phra Katchaina or Phra Chao Poom Phraya

17.มุมอีสาน เจดีย์เชียงยัน
Moom Isan Chedi Chiang Yan

18.วิหารพระละโว้
Wihan Pra Lavo

19.พระบรมธาตุเจ้าหริภุญชัย
Phra Boromathat chao Hariphunchai

20.หอกังสดาล
ภาพวาด ตำนานพระธาตุเจ้าหริภุญชัย 32 ภาพ
Hor Gung Sadan
Painting of the Legendary relics Haripunchai 32 pic

21.พระพุทธรูปปางไสยาสน์
Phra Phuttharoob Pang Sai Yard

22.พระเจ้าทองทิพย์
Phra Chao Thong Tip

จัดทำโดย วัดพระธาตุหริภุญชัย

ภาพถ่ายโดย

มหาชินธาตุเจ้า เจดีย์
เหมือนแท่งทิพย์สิงห์ ดู่เพี้ยง
ฉัตรคำดาดมณี ดวรค่า เมืองเอ่
เปียวเปิ่งดินฟ้าเลี้ยง สว่างเต้าอัมพร

องค์พระธาตุของพระพุทธเจ้า งามเหมือนแท่งทองคำ
มีฉัตรทองคำ ประดับด้วยมณีอันมีค่าเสมอกับเมืองหนึ่ง
ส่องสว่างตลอดทั้งโลกท้องฟ้านภาสรวงสวรรค์

เรียบเรียงโดย นายบารเมศ วรรณสัย
ไวยาวัจกรวัดพระธาตุหริภุญชัยฯ
รองประธานสภาวัฒนธรรมจังหวัดลำพูน
ติดต่อสอบถาม ๐๘๗-๗๑๔๔๔๔๘

Compiled by Mr. Baramate Wannasai,
Temple Warden of Prathat Hariphunchai Temple
and Vice President of Lamphun Cultural Council
Contact: 087-7144448